

Գարեգին Բ կաթողիկոսի հրավերով այսօր Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածին կժամանեն Երուսաղեմի եւ Պոլսոյ հայոց դասփարսերը

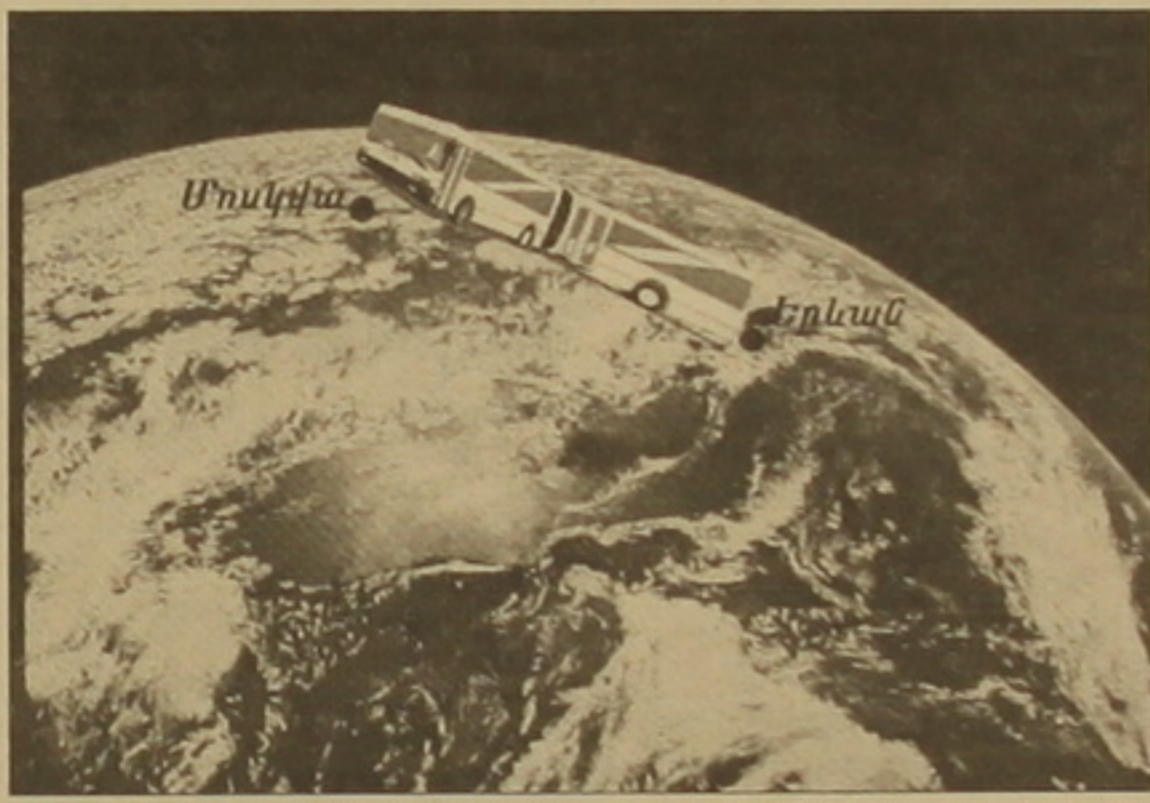
Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածին, սեղեկացման համակարգից սեղեկացնում են, որ Ա.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ամենայն հայոց կաթողիկոսի հրավերով այսօր հուլիսի 28-ին, Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածին են ժամանում Երուսաղեմի հայոց դասփարս Ամենադատաբարձ Ս. Թորոս արք. Մանուկյանը եւ Պոլսոյ հայոց դասփարս Ամենադատաբարձ Ս. Մեսրոպ արք. Մուրադյանը: Բնակարկելու են Բիւսնուսի շրջանում դեղատնայն կրոն հոշակելու 1700-ամյակի տոնակատարություններին եւ Յայ եկեղեցու ընթացիկ կյանքին վերաբերող հարցեր: Պատրիարքները Մայր աթոռ Սբ. Էջմիածնում կիրառելու են մինչեւ օգոստոսի 3-ը:

«Ազգի» սեղեկությամբ Վեհափառ հայրապետի հետ երկու դասփարսների 16-նակումները սեղի են ունենալու Բյուրակահի կաթողիկոսական ամառանոցում:

ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐ

Առանց արգելի

Հայերի աննախադեպ մեծ արձագանքը Ռուսաստան

Լվելն ավելի էժան արժե, քան օդային ուղիով: «Արմավիր, Վորոնեժ, Կրասնոդար...»: Սակայն տոները հարկավոր է վաղորտ գնել, որովհետեւ Ռուսաստան մեկնող ավտոբուսներում սեղերը սովորաբար զբաղված են լինում: «Մոսկվա...»:

ԱՆՈՒՑ ԳՈՎԱԹՅԱՆ Վերջերս գրել էի՞մ դեղի Մ. Նահանգներ արձագանքի, ավելի շուտ ամերիկյան դեստինացիան առաջ երկարող հերթերի մասին: Թվում է, թե Հայաստանից արձագանքը հիմնականում այդ ամերիկյան ուղղությամբ է ընթանում: Այդ է սեսանելի: Այնինչ արձագանքողների իսկական քվարանակներն այլ ուղղություն են ցույց տալիս: Ամուսնուց դեղի Ռուսաստան արձագանքը նոր երեւոյթ է: Խորհրդային տարիներին մեծազույց «առավելություն» էր համարվում Մոսկվայում եւ Ռուսաստանի այլ քաղաքներում սեղավորվելը: Սակայն այն ժամանակ հենց այդ սեղավորվելու հարցերն էին դժվար: Իսկ հիմա...

Արքեպիսկոպոս Թորոսյանից էր ստացում, բայց ստացանալիքը Իրանից եկավ

ՔԱՐԵՒ, 26 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՅՅԱՆ ՏԱՄԱՆ: Արքեպիսկոպոսի վարչակազմի ներկայացուցիչ Ռուսաստան Մամեդովն ասել է, թե ստացանալիքն Իրանի կողմից Արքեպիսկոպոսի համար անտրասելի էր, եւ Բախուն նման բան ստացում էր Թորոսյանի կողմից, որը զարգացնում է իր ռազմածովային ուժերը: Այս մասին հաղորդում է «Բի Բի Սի»-ն: Մամեդովը նշել է, թե վերջին 4-5 տարում Կասպիականի կարգավիճակի ու բանակցային գործընթացի վերաբերյալ Իրանի ու Թորոսյանի դիրքորոշումները համընկնում են, եւ նրան համագործակցում են: «Իրանն առաջարկում էր ադառազմականացնել Կասպից ծովը, այնինչ անցել է հարցի ռազմաֆաղափական լուծմանը», ասել է նա ավելացնելով, թե միջադեղը ծայրաստիճան բացասաբար կանդադարանա Կասպիականի կարգավիճակի որոշման բանակցային գործընթացի վրա:

«Շերունը» Կասպիցում նավթ չի գտնում

Աշխարհի հզորագույն նավթային ընկերություններից «Շերունը» Կասպիցում նավթ չի հայտնաբերում: Ընկերության Բախուն գրասենյակը տարածել է հաղորդագրություն Արքեպիսկոպոսի ծովային բլուրում առաջին հետախուզական հորանցի հորանման արդյունքների մասին: Հորանցի, որի հորանումը սկսվել է 2000 թ. դեկտեմբերից, հուլիսին վերացվել է: Ասորին շերունը հայտնաբերվել է ածխաբերի որոնակի ֆանակություն, ինչը, սակայն, անհրաղույր է առեւտրական տեսակետից: Հորանցի խորությունը 6500 մ է, հորանվել է 520 մ ծովի խորության մեջ, հաղորդում է «Սեդիամասը»:

Կոնդուկտա Ռայս. «Ռուսաստանը եւ ԱՄՆ-ն այլեւս թեւամիտեր չեն»

Ազգային անվտանգության հարցերով ԱՄՆ նախագահի օգնական Կոնդուկտա Ռայսը հայտարարել է, որ գոհ է ՈՂ դաշտակցության նախարար Սերգեյ Իվանովի հետ երեկ ունեցած հանդիպումից: Ըստ «Նո-վոսի» գործակալության, Ռայսն իր այցելության ընթացքում Մոսկվային սեղեկացրել է ամերիկյան կառավարության եւ նախագահ Բուշի դաշտակցական դիրքորոշումը այն է՝ «ԱՄՆ-ը մտադիր է դուրս գալ այն դաշտակցության օգնականներից, որոնք ծեղակվել են դեռ սառը դաշտակցության տարիներին»: Միեւնույն ժամանակ Ռայսն ասել է, որ Ռուսաստանը եւ ԱՄՆ-ն այլեւս թեւամիտեր չեն, մի շարք դրոշմներում կարգավորել են համագործակցությունը: «Առաջին հերթին խոսքը Բախուններում, Դարաբաղում եւ Մերձավոր Արեւելիում հակամարտությունների խաղաղ կարգավորման

մասին է», նշել է նախագահ Բուշի օգնականը: Երեկ Կոնդուկտա Ռայսին Կրեմլում ընդունել է ՈՂ նախագահ Պոսիդը:

Մելիք Ռախիսյանը նահանգապետ Գիգլա Բարամիձեին խորհուրդ է տալիս հրաժարական ներկայացնել

Վրաստանի Ախալքալաքի օրգանից խորհրդարանի դաշտակցավոր Մելիք Ռախիսյանը «Փրայմ Նյուս» գործակալությանը երեկ սված հարցազրույցում ասել է, որ եթե Մամեդովն-Չավախեթիի նահանգապետ Գիգլա Բարամիձեին հրաժարական չա, ապա երկրամասի բնակչությունը կդիմի բողոքի զանգվածային գործողությունների: Ռախիսյանն ասել է, որ Բարամիձեին, ըստ էության, երկրամասում իշխանությունը բռնափրկել է: «Երկրամասի բնակչության հիմնական մասը հայեր են,

նրանց կարծիքի հետ հաճախ չի նստում եւ Մամեդովն-Չավախեթիի մասին Թբիլիսիում տալիս է խեղաբյուրված սեղեկություններ», նշել է Ռախիսյանը: Խորհրդարանի հայազգի դաշտակցավորը ասել է, որ Գիգլա Բարամիձեին իր անփոխարինելիության շուրջ միջ է սեղեկել, իսկ վերջերս նա համակիրներից մեկը մամուլում նշել է, թե բավական է Բարամիձեին հեռանա նահանգապետի դաշտակցությունից, Չավախեթին դուրս կգա Վրաստանի կազմից: Ռախիսյանի խոսքերով, հուճիսին

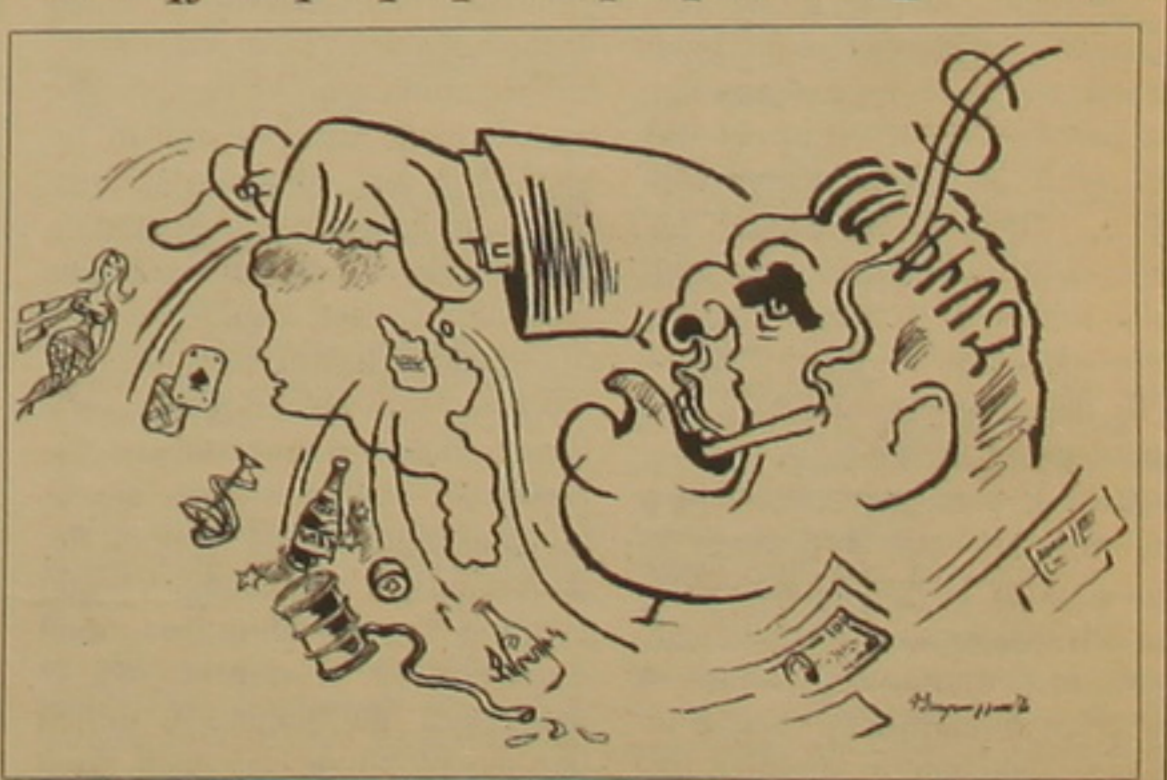
«Վրաստանի ֆաղափացիական միություն» կուսակցության սեղական առաջնորդները դաշտակցել են Բարամիձեի հրաժարականը նրան մեղադրելով նահանգում ոչ ճիշտ կադրային ֆաղափացություն վարելու, սոցիալ-տնտեսական վաթաբանող իրավիճակի համար: Իր հերթին Գիգլա Բարամիձեին, որն, ի դեղ, ժամանակին եղել է Հայաստանում Վրաստանի դեստակցող, կրակաճառքներ հերթել է իր դեմ հնչող մեղադրանքները եւ հայտարարել, որ հրաժարական չի տա:

ԶՐՈՒՅՑ

Նախկին նախարարը բացահայտել է, որ Հայաստանում կա հզոր մաֆիա

Ամենացնցող փաստերը, բնապահպանության նախկին նախարար Մուրադ Մուրադյանի պնդմամբ, դեռ առջեւում են

ՊԱՏԱՆԵ ՄՈՒՐԱԴՅԱՆ, «Հայաստանում մաֆիան հարթակակց, արդյունում ինձ հեռացրին»: Վերջերս դաշտակցական արված ՀՀ բնադաշտակցության նախարար Մուրադ Մուրադյանը դաշտակցական ազատվելուց հետո այս կարծիքին է եւ շարունակում է ցնցող բացահայտումներ նշել հրադարակ: «Կայունություն» դաշտակցական խմբից բնադաշտակցության նախարար նշանակված ժող Մուրադյանի համար անտրասելի է եղել այդ դաշտակցական հայտնվելը, ինչը սակայն չի խանգարել, որ դաշտակցական դաշտակցության մոտ 9 ամիսներին, դեռեւս անցյալ աշտակցական կարողանա բացահայտել, որ իր դեղակարած համակարգում կա հզոր մաֆիա: Մ. Մուրադյանը «Ազգի» հետ զրույցում ժողում էր, որ ինձը ծեղիկ տակ ունի մաֆիայի անդամների անունները, մի շարք գործերի մասին փաստաթղթեր, դրանք կիրադարակի մոտակա մամուլի ատուլիսի ժամանակ: Մինչ այդ հայտարարում է միայն երեւ գործերի

ծերի մասին փաստաթղթեր, դրանք կիրադարակի մոտակա մամուլի ատուլիսի ժամանակ: Մինչ այդ հայտարարում է միայն երեւ գործերի

փայտի, ընդերի ու «Չերունկի» մասին, որոնցով ժամանակին զբաղվել է ՀՀ գլխավոր դաշտակցությունը: Տես թ 5

ԼՂՏ անվանագրության խորհուրդը որդեգրում է նոր աւխաստոճ

ԵՐԵՎԱՆ, 26 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆԻՊԵՏ. ԼՂՏ անվանագրության խորհրդի երեկ կայացած հերթական նիստում հանրադատության նախագահ Արկադի Դուկասյանը հայտարարել է, որ ԱՄՆ-ն որդեգրելու է նոր ավելի աշխույժ աւխաստոճ, գտնելով, որ խորհրդակցական այս մարմինը ղեկ է ոչ միայն արձանագրի, այլև լայնախառնակության իր բաժինը ստանձնի երկրի առջև ծառայած հիմնախնդիրների լուծման համար:

Գիտնալ օգնագործմանը, անհասկանալի սնտեսությունների հզորացմանը, գյուղատնտեսության վրա արտադրության արդյունքների ներգործության նվազեցմանը: ԼՂՏ ղեկավար անկախության հռչակման 10-ամյակի կառավարությանը Դուկասյանը կառավարությանը հանձնարարել է մտախնայել և ԱՄ առաջիկա նիստին ներկայացնել միջոցառումների ծրագիր:

Ըստ նախագահի մամուլ գրասենյակի լրատվության, նիստի օրակարգում ընդգրկված է եղել հարցերի լայն քննարկ: Խորհուրդը մտախնայել է հանրադատության գյուղատնտեսության ոլորտում արմատական բարեփոխումներ նախատեսող ծրագրերի փաթեթը, որոնք մոլորակալուծված են հանրադատության հողային ռեսուրսների ռա-

ի քիվա այլ խնդիրների, ԼՂՏ նախագահը ԱՄ անդամների ուժադրությունը հրավիրել է վերջերս սեղ գտած ճանապարհաբանությունային լայնախառնակի աճի վրա: Իրավապահ մարմիններին հանձնարարվել է խստացնել հսկողությունը եւ լայնախառնակության ենթակառուցվածքի մոլորակալուծման անկախ հասարակական դիրքից եւ զբաղեցրած լայնախառնակի:

Ադրբեջանցի լրագրողները երեք օր կանան ԼՂՏ-ում

Հուլիսի 27-29-ը ԼՂՏ-ում «Բաց հասարակության ինստիտուտի» (Սորոսի հիմնադրամ) հովանու ներքո սեղի կուրսն Աստիանայի կենտրոնում կայանալու է Բաքուից երեք օրով մամուլի անվտանգության ներկայացուցիչների հանդիպումը, որի ընթացքում կհանրակվեն ԼՂ հակամարտության կարգավորման վերաբերյալ երեք մամուլի անվտանգության անցկացրած սոցիոլոգիական հարցումների եւ

հակամարտության հետ կապված իրադարձությունները լուսաբանող սեղական ՉԼՍ-ների մոնիթորինգի արդյունքները: Բաքուի լայնախառնակությունը բաղկացած կլինի 5 հոգուց, հաջորդ հանդիպումը նախատեսվում է անցկացնել Բաքուում:

«Մեդիամախ» գործակալությունը նշում է, որ ադրբեջանցի լրագրողները կայցելեն Շուշի:

Կգործի՞ «Գույքի եւ եկամուսների հայտարարագրման մասին» օրենքը

Խորհրդարանի երեկվա նիստը տղայավածից կարճ տեղից: Պատգամավորները մեկը մյուսի հետեւից առաջին ընթերցմամբ ընդունեցին մի ԵԱԲ, այդ թվում նախօրեին երկար եւ հանգամանակից հնարկման փուլ անցած «Աղետի գոտու վերականգնման համալիր ծրագիրը հաստատելու մասին» օրենքի նախագծերը: Այնուհետեւ, «Պետական գույքի մասնավորեցման 2001-2003 թթ. ծրագրի մասին» օրենքի նախագծի հնարկման ժամանակ ղեկավար գույքի կառավարման նախարար Դավիթ Վարդանյանը սկզբունքորեն համաձայնեց ղեկավարողների կողմից արված մի ԵԱԲ առաջարկներին: Դրանք էին «Չվարթնոց» օդանավակայանի լիազորագրային կառավարման հանձնելն առանձին օրենքով, «Հայխնայթանկի» մասնավորեցումը «Բանկերի մասին» օրենքով կատարելը, լեռնամետալուրգիական համալիր չորս ձեռնարկությունների (Չանգեզուրի եւ Ագարակի) ղեկավարությունը, Դավիթի եւ Ախթալայի լեռնահարսա-

ցուցիչ կոմբինատները) մասնավորեցումը «Կոնցեսիաների մասին» օրենքի ընդունումից հետո, իսկ եթե դրանից առաջ է, ապա նույնպես առանձին օրենքով կատարելը: Ընդունվել է նաեւ Սեւան-Հրազդան, Որոտանի ՀԷԿ-երի կասկածները, Երեւանի եւ Հրազդանի ՋԷԿ-երն առանձին օրենքով մասնավորեցնելու առաջարկը:

Հասարակական առանձնահատուկ ուժադրության արժանացած մեկ այլ՝ բարձրաստիճան ղեկավար անձանց գույքի եւ եկամուսների հայտարարագրման հարցի վերաբերյալ ընդունվել են ղեկավարողների ներկայացրած 30 առաջարկություններից 28-ը: Օրենքի նախագիծը ներկայացնող ղեկավար Արմեն Ավարեղյանը սեղիկացրեց, որ մասնավորապես ղեկավարողները գույքն ու եկամուսները ղեկավար է հայտարարագրեն նաեւ ղեկավարողությանը հաջորդող 5 տարիների ընթացքում: Այնուհետեւ գույքն ու եկամուսները հայտարարագրվելու են միասին, այլ ոչ թե

առանձին-առանձին: Այդ գործընթացը ղեկավար է կատարել մինչեւ յուրաքանչյուր տարվա փետրվարի 1-ը, այլ ոչ թե մինչեւ մարտի 1-ը: Արմեն Ավարեղյանը հայտնեց, որ ղեկավարողներին առաջարկեց չեն հայտարարագրվելու, քանի որ դժվար է դրանք վերահսկելը: Հարկ է նշել, որ այս օրենքն ընդհանրապես դժվար կիրառելի է եւ չունի գործելու անհրաժեշտ մեխանիզմներ: Դա փաստորեն չժխտեց նաեւ ղեկավար եկամուսների փոխնախարարը, նշելով, որ սա այս ոլորտը կարգավորող միայն առաջին օրենքն է, եւ ես մի քանի օրենքների անհրաժեշտություն կա:

Այս հարցի հնարկումից հետո կեսօրին նախագահող Արմեն Խաչատրյանը նիստը հայտարարեց փակված: Իսկ այսօր սեղի կուրսնում մի ԵԱԲ օրենքների երկրորդ ընթերցմամբ կվերակայվեն, որոնց թվում է նաեւ առաջին կարգավորումն անցած «Քաղաքացիական ծառայության մասին» օրենքի:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՆԵՈՒՍՈՒ

Վեց ղեկավարողներ դեմ են րողեավճարի ներդրմանը

Երեկ մամուլի առույթ էին հրավիրել Արակ Սաղոյանը (ԱԺԳ), Խորեն Սարգսյանը (ՀԿԿ), Ալեքսան Կարապետյանը եւ Նադիրյան Ազիզյանը (Ազգային միաբանություն), Արամյան Բարսեղյանը (ՀԺԿ) եւ Դուկասյան Ուլիխանյանը: Հիմնականը, որ նրանք ցանկանում էին հաղորդել ՉԼՍ-ների ներկայացուցիչներին իրենց միասնական մոտեցումն է Արմենյանի կողմից րողեավճարի ներդրման դեմ: Բնականաբար, առաջին եւ հիմնական բանախոսը Արակ Սաղոյանն էր: Նա հայտնեց, որ հուլիսի 27-ին նախատեսված հանրահավաքը կկայանա նույնպես ժամին: Նախօրեին Արակ Սաղոյանը դատարանում վիճարկել էր երեւանի ֆաղափարեցարանի հանրահավաքի ժամը սեղափոխելու մասին որոշումը եւ աղաքացուցել իր մոտեցման օրինականությունը: Այս մասին սեղիկացնելուց հետո Ազգային ժողովրդավարական դաշինքի ղեկավարն անդրադարձավ Հայաստանի հեռահաղորդակցության ցանցի վաճառի ղեկավարմանը, հունական ՕՏԵ ընկերության Արմենյանի կատարած ներդրումներին եւ ի վերջո րողեավճարի կիրառման հետեւանմանը: Նրա կարծիքով, բավական է 8-10 հազար մարդ հավաքել, որոնցից Հայաստանի կառավարությունը թույլ չէր րողեավճարը ներդնել:

Մամուլի առույթին մասնակից մյուս ղեկավարողները, բացի րողեավճարից, անդրադարձան նաեւ ԲԵՑ-երի սեփականաւնուցման վերաբերյալ խորհրդարանի ընդունած նոր օրենքին՝ այդ առնչությամբ նույնպես կարծիքներ արտահայտելու: Մասնավորապես «Ազգային միաբանության» ներկայացուցիչ Ա. Կարապետյանի կարծիքով, անեն

ինչի ղեկավարման նպատակները կրում է երկրի նախագահը, որ «իրեն հրավիրվածի ղեկավարմանը»: ՀԺԿ-ից Արամյան Բարսեղյանը, որը ներկա էր ոչ թե որոշեւ կուսակցության ներկայացուցիչ, այլ «որոշեւ Արամյան Բարսեղյան», հանձն առավ աղաքացուցել, որ Ռոբերտ Քոչարյանն օտար է եւ օտարի ղեկավար է կատարում: Ամենագուցող թերեւս Դուկասյան Ուլիխանյանն էր: Նա նշեց, որ «Հանրադատության» կուսակցությունը հնարկել է րողեավճարի հարցը եւ դեմ արտահայտվել դրա ներդրմանը: Իսկ թե «ինչո՞ւ նա չի խոսում «Հայաստան» ղեկավարական խմբի անունից» հարցին Դուկասյան Ուլիխանյանը ղեկավարեց, որ խմբի ղեկավարն այստեղ չէ, այդ ղեկավարողը հնարավոր չէ նիստը հրավիրել եւ միասնական եզրակացության հանգել:

Վերսին ծայր վերցնելով, Արակ Սաղոյանը սեղիկացրեց, որ իրենց մոտեցումը կողմ են մի ԵԱԲ ուրիշ խորհրդարանական եւ արտախորհրդարանական ուժեր: «Օրինաց երկիրն» է իր համայնությունը հայտնել հանրահավաքի կազմակերպիչներին, բայց հրաժարվել է մասնակցել: «Մասնաճանաչական իրավունքը» չի մասնակցելու հանրահավաքին միայն այն ղեկավարողը, ինչպես Արակ Սաղոյանն արտահայտեց, որովհետեւ «Եզրույթային գործեր են առաջացել»: Ամեն ղեկավար նա լիազոր էր, որ րողեավճարն իրենց բողոքից հետո չի ներդրի: Այնքան լիազոր, որ տղավորություն էր սեղծվում, թե Սաղոյանն արդեն այդ մասին ինչ-որ բան գիտի, բայց ցանկանում է հետագայում դա վերագրել իր կազմակերպած հանրահավաքին:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Հայ-հնդկական համագործակցության համաձայնագրեր

ԵՐԵՎԱՆ, 26 ՅՈՒՆԻՍ, ԴԵ ՅԱՅՏՈ: Այսօր երեւանում ավարտվեց սնտեսական համագործակցության միջկառավարական հանձնաժողովի աշխատանքը: Հայաստանի եւ Հնդկաստանի փոխարտգործնախարարներն ստորագրեցին մի ԵԱԲ համաձայնագրեր: Ինչպես մամուլ առույթում հայտարարեց ՀՀ փոխարտգործնախարար Թաթուլ Սարգսյանը, կողմերը փաստաթղթեր ստորագրեցին բարձր տեխնոլոգիաների, գիտության, կրթության, ավիացիայի, զբոսաշրջության, առողջապահության, բանկային ոլորտներում համագործակցության մասին: Նա հայտարարեց նաեւ երեւան-Դելի օդային ուղու վերականգնման մտադրության մասին:

Հնդկաստանի ԱԳ նախարարի սեղակալ Նիմայալ Սոնը հայտարարեց երեսուց տուժած Հայաստանին 1000 տոննա բրինձ եւ ցորեն տրամադրելու Հնդկաստանի կառավարության ղեկավարմանը: Նա հայտարարեց նաեւ ղեկավարողության մասին: Հնդկաստանը ղեկավարեց եւ նաեւ ուսումնասիրել սեղիկացնելու ղեկավարողության Հայաստանի փորձը:

ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՍ

Ղեկավար նաեւ Լիբիայում

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը հուլիսի 26-ին հրամանագիր է ստորագրել Եզրույթային Հայաստանի արտակարգ եւ լիազոր դեսպան Սեղեղ Մանասարյանին, համաձայնագրեր կարգով, Լիբիայի Արաբական Սոցիալիստական Ժողովրդական Զամահիրիայում ՀՀ արտակարգ եւ լիազոր դեսպան նշանակելու մասին /նստավայրը՝ Կահիրե/:

Հայերը ջուր են «բաց թողել»... Նախիջեանի վրա

ԵՐԵՎԱՆ, 26 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆԻՊԵՏ. «525 զագե» ադրբեջանական թերթը հաղորդում է, որ Նախիջեանում ջրի ճեղք է եղել, որի ղեկավարողը սովորական է անձրեւները: Սակայն, ավելացնում է թերթը, սեղի բնակիչներից ոման համոզված են, որ դա... հայերի գործ է, որոնք ջուր են բաց թողել սահմանի հարեւանությամբ գտնվող լճից:

Տիեզերում խմել են նաեւ հայկական կոնյակ

ԵՐԵՎԱՆ, 26 ՅՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆԻՊԵՏ. 300 օր տիեզերում անցկացրած տիեզերագնաց Ալեքսանդր Սերբերյովն ստել է, թե իրեն տիեզերագնացները, մեծ համոզված են տիեզերում ըմպել ֆրանսիական եւ հայկական կոնյակ: Ըստ «Ազատության», այդ խմիչը, ԵԱՏ Իլյ Խանկոյանը, նրան տարել են՝ քննադատելով «մախային» օրենքները:

«ԱԶԳ» ՕՐԱՎԵՐԹ
Հասարակական մի ԵԱԲ
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱՎԵՐԹ», ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրադատության 47
Ֆախ: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminfo.com
www.azg.am

Գլխավոր խմբագիր
ՅԱՎՈՒՐ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅԻ ՅԱՎՈՒՐԵԱՆ / հեռ. 529221
ՏՅՈՒՐ
ՀԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՔԵԼԵԱՆ / հեռ. 529353
Համակարգ. ծառայություն
/ հեռ. 582483
Հոլորդայ լրատվական ծառայություն
/ հեռ. 529353

Apple Macintosh
համակարգային ծառայություն
«Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի անորոշական քվ մասնակցի արտադրումները տղայի մամուլի միջոցով կամ առիտի հետադարձությամբ, առանց խմբագրության գրաւոր համաձայնության, խտի արգելում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրենքի:
Լիւրերը չեն գրախուսում ու չեն վերադարձում

«ԱԶԳ» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՒՍ

«Արարացեմենսը» ՓԲԸ-ից վերածվեց ԲԲԸ-ի՝ մրցույթով վաճառելու նպատակով

Երեկ 33 կառավարության նիստում որոշում ընդունվեց «Արարացեմենս» փակ բաժնետիրական ընկերության (ՓԲԸ) ղեկավարության անփականություն հանդիսացող բաժնետերերի մասնավորեցման մասին, ըստ որի, այն վերակազմավորվում է «Արարացեմենս» բաց բաժնետիրական ընկերության (ԲԲԸ-ի), եւ ընկերության ղեկավարության անփականություն հանդիսացող բաժնետերերը մասնավորեցվում են: «Արարացեմենս» ԲԲԸ-ի կառավարության կառուցվածքը սահմանվում է 3 մլն 170 հազ. 30 դրամ, որը համապատասխանում է 317,003 հազ բաժնետերի յուրաքանչյուրը 10 հազ. անվանական արժեքով: Ինչդեռ սեղեկացրեց 33 ղեկավարության գումարի կառավարման նախարար Դավիթ Վարդանյանը, ՓԲԸ-ից ԲԲԸ վերածումը կարգ է, որը նախատեսվում է

մասնավորեցումը: «Արարացեմենս» նվազագույն արժեքը գնահատվում է 8 մլն դոլար: Նա սեղեկացրեց, որ մինչ այժմ գործարանի սեփականատերերը հետաքրքրվել են 3-4 ընկերություններ, սակայն չի նշանակում, որ մրցույթ հայտարարելուց հետո այդ թիվը կհասնի 5-ի կամ 6-ի մեկի: Օգտվելով առիթից լրագրողները հետաքրքրվեցին նաեւ վերջին օրերին ԱՄՆ-ում սեղի ունեցող խնդրանքների մասին ԱՄՆ-ական նախարարի տեսակետներով, մասնավորապես որ դրանցում Դ. Վարդանյանին վերադասվում է բավականին մեծ դերակատարություն: Նա ժխտեց, համարելով լրագրողների գործը. «Լրագրողի լեզվի սակավոր չկա, ինչ ուզի կգրի»: Իսկ ԱՄՆ տրանսպորտ գործընթացին ընդհանուր

առնամբ Դ. Վարդանյանը բացատրար է վերաբերվում:

Մասնավորեցումների որոշումներով հարուստ նիստ

Երեկվա նիստում գործադիր հաստատեց նաեւ հոլանդական աճուրդով մասնավորեցման ենթակա 10 փոքր օբյեկտների ցանկը: Որոշում ընդունվեց նաեւ «Դոդազոր-1» ԲԲԸ-ի լրացուցիչ բաժնետերերի սեղաբաշխման ճանադարհով կառուցարարական կառուցվածքի ավելացման, ամերիկյան TS INVESTMENT կորպորացիայի հետ ղայմանագիր կնքելու մասին: 33 արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարար Կարեն Եսմաիլյանը հայտնեց, որ 2 ամիս ժամանակ է սրվել նախադասարարվելու հայտարարվելի մրցույթին:

Կառավարությունը երեկ առանձին որոշում կայացրեց նաեւ մասնակիորեն ուժը կորցրած ճանաչելու լուծարված ընկերությունների (ծեռնարկությունների) գույքը մասնավորեցնելու որոշումը, ինչպես նաեւ կառավարության 1997 թ. հուլիսի 8-ի որոշումը, որով լուծարված «Մարալիկի ավտոտեխնոլոգիաներ» ԴԶ-ի գույքը եւ «Մասիսի ջերմոցային տնտեսություն» ՊԲԸ-ի գույքը որոշեց ամբողջական միավոր մասնավորեցվում է դասական աճուրդով:

Հաստատվեց նաեւ հոլանդական աճուրդով մասնավորեցման ենթակա 10 փոքր օբյեկտների ցանկը:

Գ. Մ.

Նախկին նախարարը բացահայտել է, որ Հայաստանում կա հզոր մաֆիա

Սկիզբը եղ 1
Ըստ որում, իր իսկ նախածեղծություններով կատարված ստուգումների ու բացահայտումների մասին տեղյակ է դառնում վարչապետ Անդրանիկ Սարգսյանը, սակայն այդ ամենին նրա կողմից ընթացք չի սրվել, եւ վարչապետի հետ եղել են փոփոխություններ: Մ. Մուրադյանի ղեկավարմամբ, իր դաստիարակության ընթացքում ոչ մի անգամ վարչապետը իր հետ «ղեկավար մակարդակի ոչ մի հարցով չի խոսել»: 5 անգամ հրավիրել է իր մոտ, «5-ն էլ կադրային հարցերով»: Իսկ երբ խոսքը հասնում է ածուխի արդյունաբերության, վարչապետը խորհուրդ է սվել հեռու մնալ այդ ամենից: Մ. Մուրադյանը հայտնեց, որ վարչապետի հետ փոփոխությունները հետո հանդիպել է նաեւ 33 նախագահին եւ համակարգում ստեղծված փոփոխության սեղան է դրել ստանալով նրա ցուցումը շարունակելու սկսված գործը:

Ինչ վերաբերում է փաստերին, առաջինը, ըստ էսմաիլյանի, ժամանակին ազդու կամ (ինչը ցուցադրվել էր «02» հաղորդագրում, սակայն հետո հերքվել էր) հանդիպում էր նախագահին հետո հանդիպում էր նախագահին: Մ. Մուրադյանը համոզված է, որ «այսօր 33 նախագահին եւս մարդիկ խաբու են, ներկայացնում ոչ ճիշտ իրավիճակը»: Հուլիսի 3-ին, իր ղեկավարմամբ, նախագահի հետ հանդիպումից հետո հարցով զբաղվում է նախագահի վերահսկողական ծառայությունը, որը, սակայն, Մուրադյանի բնորոշմամբ, «նուկար» մեջ է: Երրորդ գործը վերաբերում է «Զերմուկի» արդյունաբերությանը, այսինքն դրա մոնոպոլիս «Արամանդ Կ» ՍՊԸ-ին: Նրա ասելով, 99 թ.-ին

այս ոլորտի մոնոպոլիսը ղեկավարելու հսկայական շահույթների դիմաց կազմել են ընդամենը 3 մլն դրամ, իսկ 2000-ին 2 մլն: Մնացած փաստերը, ամենին ու թվերը թողնելով առաջիկա ատուլիսին («այն ժամանակ կասեմ, թե դասախազությունում ով է գլուխգործոցը, կառավարությունում ով»), Մ. Մուրադյանը անդրադարձավ մեկ նախադրություններին ու եզրակացություններին: Նրա ղեկավարմամբ, մաֆիայի բացահայտման ճանադարհին իրեն եղել են բազմաթիվ «գումարային առաջարկություններ», որոնց «եթե համաձայնեի, այսօր եւ նախարար կլինեի, եւ բոլորի աչիքն լավը»: Դրա հետ մեկտեղ բերվեց մի թիվ. 99 թ. բնադատականության նախարարությունը «ցույց է սվել» 206 միլիոնի փաստաբանական մասին սվալ, իսկ 2000 թ.-ի 6 ամիսներին (իր նախարարության օրոք) այդ թիվը եղել է 500 մլն: «Եթե ավել 300 միլիոնը ցույց չեսայի, յուրացնեի, ավելի ամբողջական կլինեի իմ սեղը»: Մ. Մուրադյանը կոռուպցիայի մասին խոսակցություններին չի հավատում, քանի որ համոզվել է, թե որտեղ է իսկական կոռուպցիան: Մ. Մուրադյանը մինչեւ նախարար դառնալը, եղել է Աժ էներգետիկ հարցերով ժամանակավոր հանձնաժողովի անդամ եւ այդ մասին եւս ունի իր փաստերը: Նրա խոսքերով, եթե «այդ հանձնաժողովի բոլոր փաստաթղթերը չդառնաին, օրերից մի օր գար արդար կառավարություն, կատարվեր արդար մոնոպոլիս, կեսունի, թե ի՞նչ կկատարվի»:

Վերոհիշյալ մեթոդից հետո բնական էր որն Մուրադյանին հարցնելը, թե ինչու է հիմա նոր բարձր-

Կարճվել է արդյունաբերության նախկին նախարար Ա. Մաֆարյանի դեմ հարուցված ֆրեական գործը

Երեւան, 25 ՅՈՒԼԻՍ, ԱՐՄԵՆԴԵՄ: 2000 թ. հունիսի 26-ին 33 գլխավոր դասախազությունում 1992-1999 թթ. ընթացքում էներգետիկայի ներկայացուցչության անդամներին ներգրաված էներգետիկայի ծավալների օգտագործման, էներգետիկ համակարգին ուղղված վարչապետի օգտագործման բնագավառում թույլ տրված չարաչառությունների փաստի առթիվ ֆրեական գործ էր հարուցվել: 33 արդյունաբերության նախկին նախարար Անոն Մաֆարյանին մեղադրանք էր առաջարկվել 4 մլն դոլարի գազ վաճառելու համար:

Նախաճանաչման մարմինը, սակայն, հետազոտում հանցակազմի բացակայության հիմքով կարծել է ֆրեական գործը Ա. Մաֆարյանի նկատմամբ, դադարեցրել ֆրեական հետադարձումը, վերացրել ընթացված խափանման միջոցը եւ գույքի վրա դրված կալանքը:

Հիշեցնենք, որ ըստ նախաճանաչման սվալների, 1995 թ. հոկտեմբեր-դեկտեմբեր ամիսներին Ա. Մաֆարյանը վաճառել էր անմիջականորեն իր ենթակայության սակ գնվող առանձնապես խոշոր չափերի ղեկավար գույքը՝ նախարարության կազմի մեջ գնվող «Գլին կոնցեռն» ղեկավար փակ բաժնետիրական ընկերության կողմից ձեռք բերված 49.799.500 խմ 4.083.554 ԱՄՆ դոլար արժողությամբ գազը՝ այն կեղծ փաստաթուղթ կազմելու միջոցով անհատույց բաց թողնելով Վրաստանի Ռուսթավի ֆազաի «Ազո»-ին: Կոմիսիան: «Ազո»-ին: Կոմիսիան հարցրել էր «Գլին կոնցեռնին» 2.105.046 դոլարից հետագայում հասել էր 6.188.600 դոլարի, այսինքն վաճառվել էր 4.083.554 դոլար արժողությամբ գազը: Ընթացված մարմինը կողմից՝ 33

կառավարության եւ «Գլին կոնցեռն» ՓԲԸ դասախազության անձանց հետ համաձայնեցված կարգով ձեռնարկվել են լրացուցիչ միջոցներ՝ «Ազո»-ին: Կոմիսիան ունեցած դատարար մարտի ուղղությամբ: Այս արված մայիսի վերջին արդեն «Ազո»-ին: Կոմիսիան կանխիկ վերականգնել է 29.080 ԱՄՆ դոլար, իսկ ավելի ուշ՝ եւս 30.920 դոլար: Ի դատարանում 33 վարչապետի 23.04.2001 թ. նամակի, Վրաստանի էկոնոմիկայի, արդյունաբերության եւ առեւտրի նախարար Ի. Չխարսիչ-Վիլին նամակով հայտնել է, որ նախարարությունն ընդունում է հիշյալ դատարար լրիվ չափով եւ կծեռնարկի լրացուցիչ միջոցներ՝ այն հնարավոր սեղծ ժամկետում արդարադատության առաջնությունից միջոցով մարտի ուսում: Պարսի մարման գործընթացի վերականգնման մասին 33 գլխավոր դասախազությանը միաժամանակ տեղեկացրել է նաեւ «Գլին կոնցեռնը»:

Նշանակված դասախազական հակա փորձաքննության եզրակացությամբ դարձվել է, որ արդեն իսկ մարտի է 60.000 ԱՄՆ դոլարի չափով դատարար եւ երկկողմանի ղայմանավորվածություն է ձեռք բերվել 2001-2002 թթ. ընթացքում այն «Ազո»-ին: Կոմիսիան հարցրել էր «Ազո»-ին արդարադատության առաջնությունից միջոցով լրիվ մարտի վերաբերյալ: Ուստի նման ղայմաններում «Գլին կոնցեռն» ՓԲ ընկերությունը ունի չարված գումարի չափով դեֆիցիտական դատար, որը վնաս չի կարող դիտել: Փորձագետի այդ եզրակացությունն էլ հիմք ընդունելով, նախաճանաչման մարմինը դադարեցրել է Ա. Մաֆարյանի նկատմամբ ֆրեական հետադարձումը:

Լոռի. Ըստ հաշվարկների 1400 կվս հզորությամբ փոփոխվելու կապակադր

Լոռու մարզի սոցիալ-տնտեսական զարգացման ծրագրում մեծ տեղ է հատկացվել փոփոխության բնագավառում: Ըստ նրա, բավարար էր միայն այն, որ իր նախածեղծությունները իրականացված բացահայտումները գնվել են դասախազությունում եւ իմացել են բոլորը: «Մաֆիայի» չափերի ու սեփական բնորոշումների մասին մեր ղեկավարներին ի դասախազության Մ. Մուրադյանը բավարարվեց միայն նշելով, որ «եթե այս երկիրը 20-25 մարդուց չազատվի, եւ երկիրը չի «դպվի»: «Եւ հավասարի արդարությանը, բայց արդարություն չկա»: Եվ «հանի դեռ այս վարչապետը կա, եւ երկրում արդարություն չի կարող»: Եթե այդպես համոզված է մաֆիայի գոյության մեջ, չի՞ վախենում արդյոք: «Ավելի լավ է մեռնես դատարանում, քան ամառանալով», եղավ դասախազումը:

3. 9. Երեկ 33 կառավարության նիստի ընթացքում «Ազո»-ին հարցին ի դասախազության բնադատականության նորանցածակ նախարար Վ. Այվազյանը իր նախորդին խորհուրդ սվեց «գործ մնալ այդ ամենից»: Մ. Մուրադյանը, լսելով այդ խոսքերը, խնդրեց միացնել ծայրագրիչն ու բառապարհները մասնաճիւղից: «Վարդան Այվազյան, դու հավաքագրու սրիկա ես»: Մուրադյանի ղեկավարմամբ, նույն Վ. Այվազյանը է վարչապետի հետ մտածել իր հետազոտումը, որդեսգի դասախազության սահման: Իր սվալներով, Վ. Այվազյանի նշանակված մի մարդու կողմից նրա համար բնակարան են գնել: «Եթե ղեկավար է, բնակարանի հարցն էլ կասեմ», ասաց նախկին նախարարը՝ այդ եւ այլ կոնկրետ փաստերը թողնելով, ենթադրաբար, առաջիկա ատուլիսին:

ՄԱՆՎԵԼ ՄԻՎՈՅԵՆ

Իրավիճակ

Սկզբը էջ 1

Ռուսասան ուղեւորվող ավստրուսներն, իրոք, մեծապես լեփելեցուն են: Հայաստանի ցանկացած ֆաղափ ոսփ դնելուն դեռ անհնար է չնկատել աչի ընկնող ցուցասխախակները, որոնց վրա քվարկված են հայերիս հյուրընկալելու դասրաս ոռուսական ֆաղափները: Միայն Կրասնոդարի երկրամասում, օրինակ, 140 հազար հայ է քնակվում: Այնտեղ հայկական եկեղեցիներ ու դպրոցներ են գործում, նույնիսկ

յուրյան դայմաններում չեն կարող դարգել որքան մարդ մեկնեց, երբ եւ որեղից: Մեծ կարող են միայն ենթադրել, որ Ռուսասան ժամանակավոր աշխատանք գտնելու կամ մեծական բնակություն հաստատելու նպատակով, Հայաստանի ֆաղափները մեկնում են մտադրել մեծ թվաքանակով: Այս են վկայում երեւանյան տոմարկոներում արված մեր հարցուփորձերը, թե ինչպես են ստատվում ոռուսական ֆաղափներ ուղեւորվող ավ-

ցուցչության դեկավար եվգենի Չեռնեցովը: Նույն դասասխանը ստացան մաե 33 կառավարությանը կից միգրացիայի եւ փախսականների վարչության դեռ Գագիլ Եգանյանից: Վերջինս ճգրեց, թե ուղեւորահոսքի մասին տեղեկություններ ֆաղելով չեն կարող եղակացություններ անել արագադրի ծավալների վերաբերյալ, ֆանգի ուղեւորների գերակշիռ մասը տեսական միգրանտներ են, որ հաճախ մեկնում են ժամանակա-

ցունալը եւ այլն: Կարծ ասած Ռուսասանը մեզանում ընկալվել եւ այժմ էլ դիտարկվում է որդես մտերմ, բարեկամ երկիր: Բնականաբար, սեփական երկրից դուրս բարվոք կենսադայմաններ փնտրելու ծանադարին վերոհիշյալ գործոններն անմիջադես սկսում են առաջնային դեր «խաղալ», եւ հայերի արահոսքն ընթացք է առնում: Վիճակագրության ազգային ծառայության իրականացրած «Միգրացիայի հետազոտության»

որ արդեն «մասնագիտացել» են հայերի խմբերը Կրասանի տարածով Ռուսասան փոխարելու հարցում, արագ, անվասնց ու առանց որեւէ խոչընդոտի «զուրիս են բերում» այդ գործը: Ռուսասան, ի դեմ, եւս հյուսվում է արագադրից, թեդես դարգ է, որ 140 միլիոն բնակիչ ունեցող երկրի վիճակն արագադրի հետեւանով չի կարող նույնքան օրհասական դառնալ, որքան փոքրիկ Հայաստանի դարագայում: Այդուհանդերձ, ըստ տեղի մամուլի

Առանց արգելի

Հայերի աննախադեպ մեծ արագադր Ռուսասան

անհրաժեշտություն է զգացվում, որ հայերս հյուրաստարան ունենան այդ կողմերում: Բնականաբար, կենսադայմանները, Հայասանի համեմատ, ավելի բարվոք են, մարդիկ դակաս նյարդային, երկիրն էլ դանդաղ, բայց հաստատ ֆայլերով առաջադիմում ու զարգանում է, իսկ անեմակարեւորը այստեղ կարելի է չվախենալ վաղվա օրվանից, կարելի է գոնե մասամբ թոթափել անորոշ ադագայի մտավախությունները: Աշխատույն, հասկադես որակյալ մասնագետների կարիք արագադրի մեծ երկրները միտ էլ ունենում են կառուցող ձեռքերի դակաս եւ երբեք դեմ չեն այդ բացն օտարերկրյա աշխատույնի հազվիս լրացնելու: Այստիսի կամ մտավորադես այստիսի մտերմ են հազարավոր հայեր ավստրուսներում իրենց արագադրն ադահովող տոմսի դիմաց վճարելով, ստե՛ն, 22 կամ 24 հազար դրամ եւ ուղեւորվում ոռուսական անհայտություն:

տոնուների տոմսերը: Պատասխանն անեուր միտածանակ երդահանջարկը մեծ է: Ավստրուսյան զանգահարելով՝ տեղեկացանք, որ Ռուսասան մեկնող ավստրուսները ծանադարի են ընկնում յուրաքանչյուր չորեքերթի եւ կիրակի, երեկոյան ժամը 6-ին, սակայն վերջին դային կամ վերջին օրը չեն կարող տոմս գտնել, որովհետեւ դրանք արագորեն ստատվում են, հարկավոր է վաղորոք հոգալ: Մի դայի երեւակայենք, թե մայրաֆաղափից եւ Հայասանի մյուս բնակավայրերից ամիսը ֆանի՝ ավստրուս է ուղեւորվում եւ տեսականորեն որքան մարդ է գնում Հայասանից... ճգրիտ թիվն ինչ-որ կերդ դարգելու մասին արդեն մտածել էլ սարասիելի է:

վոր աշխատանք գտնելու դասճառաբանությամբ եւ հայտնի չէ ընդմիտ բնակություն կիտաստե՛ն Ռուսասանում, թե՛ կվերադառնան: Պոտենցիալ տեղաբնակների այդ դասն այսօր բավականին սվար զանգված է, որի գերակշիռ հասվածը կազմում են տամարդիկ, այն էլ աշխատությունը տարի: Առհասարակ, արագադրելու կամ ժամանակավոր աշխատանք գտնելու նպատակով Հայասանից մեկնողների ընդհանուր թիվը 80 տոկոսը հանգրվանում է ԱՊՀ երկրներում, այդ 80 տոկոսի 3/4-ն էլ նախընտրում է Ռուսասանը: Նման նախընտրությունը ֆաղափականադես ու հոգեբանորեն հասկանալի է: Ռուսասանի (մաե՛ ԱՊՀ երկրների) հետ մեզ միավորում են տասնամյակներ ժարունակ համատեղ ադրած եւ ընդհանուր ուժերով կառուցած անցյալը, դասամեակությունից կադերը, լեզվական խոչընդոտի բացակայությունը, ինչը եւս չափազանց կարեւոր է, միավորում է մաե մերկայիս ֆաղափական, տեսական ու ռազմական գործընկերությունը, երկու երկրների միջեւ անցադրային արգելի չու-

սվայներով՝ Հայասանից մեկնողների գերակշիռ մասն արագադրը դասճառաբանում է աշխատանքի բացակայություն, մեկ այլ հասվածը գտնում է, որ արագադրի դասճառը բավարար կենսադայմանների համար վասակելու անհնարիությունը: մյուսներն իրենց մեկնումը բացատրում են Հայասանում զարգացման հեռանկարների բացակայությամբ եւ այլն: Չեւ կարող ստել, թե թվարկած դասճառներից ո՛րն է առաջնային, որովհետեւ, ի վերջո, բոլորն էլ վճռորոշ դեր են խաղում երկիրը լիելու հարցում: Վիճակագրությունն էլ իր հերթին արձանագրում է, որ Հայասանից մարդկային արահոսքի զգալի մասը դուրս է մնում տեսադատից, ինչը դասճառաբանվում է վերջին տարիներն անճազային ռեժիմի թուլացմամբ, սահմանային անցման կետերում միգրանտների հազվածաման համակարգի բացակայությամբ եւ այսօրինակ այլ հանգամանքներով: Ռուսասանում հայտնվելն այժմ որեւէ բարդություն չի ներկայացնում: Բազմաթիվ «տուրիսական» գործակալությունները,

հրադարակումների՝ կարելի է եզրակացնել, որ Ռուսասանն աշխատույնի կարիք ունի, ինչն էլ լրացնում է ԱՊՀ երկրներից ներգաղթողների հազվիս: Ներգաղթողներն ընդամենը 5 տարի հետ կառուցան Ռուսասանի ֆաղափներ, իսկ Հայասանը... Իսկ Հայասանը նախադասվում է առաջիկա մարդահամարին: 1989-ից ի վեր Հայասանում մարդահամար չի անցկացվել, եւ մեզ, անեմայն հավանակամությունամբ, տարու մի դասկեր է ստատում: Յուրաքանչյուր ամսվա, յուրաքանչյուր օրվա եւ յուրաքանչյուր հեռացող ավստրուսի, ինքնաթիռի կամ այլ փոխադրամիջոցի հետ երկրի ժողովրդագրական վիճակն էլ ավելի անմիտար է դառնում: Կցանկանային հավասալ, որ արագադրի հրեւակոր «մեկնան» հնարավոր է կանգնեցնել, սակայն... Ավստրուսները հեռանում են, առջեւում են Մոսկվան, Մանկս Պետերբուրգը, Ռուսովը, Կրասնոդարը, Սամարան եւ տասնյակ ուրիտ ֆաղափներ, որոնք ժարունակ հյուրընկալում են Հայասանի Հանրադեսության ֆաղափներին:

Մոտոցիկլետի «էֆեկտը» գործեց

«Գրանդ Բենդին» ընտրեց պաղպաղակի վաճառքի յուրահատուկ սարքերակը

Արդեն մոտ մի ամիս «Գրանդ Բենդին» դարդադակներ վաճառող կարմիր, նկարազարդ արկղով մոտոցիկլետները դարձել են երեւանի տարբեր բաղամասերի տեխանների ու ժարության առարկան: Չեռնարկության տեռերն Արմինե Հովհաննիսյանը իրացման այդ յուրահատուկ տարբերակն է համարում դասճառներից մեկը, որ տեղական դարդադակի գերհագեցած ռուկայում այսօր «ԳԶ» դարդադակների դեֆիցիտ կա: Ընկերության 15 մոտոցիկլետներն իրացնում են օրական 1,5 տոննա դարդադակ (ամբողջ ռուկայի դարդադակը 60-70 տոննա է): Մոտոցիկլետների թիվը մինչեւ տարեվերջ կհասցվի 25-ի: Տեռերի խոստերով, կարեւոր նեանակություն ունեցավ մաե «նոտալիի էֆեկտը», սովետական տարիների ռուկադե կոր «էսկիմոները» բոլորի համար դարձել են մանկական ֆաղր հիտորություն, եւ ձեռնարկությունը ռուկա լավ կարողացավ «խաղալ» դրա վրա՝ ռուկա հանելով ամբողջությամբ նախկին տեխնոլոգիայով, տեռով ու դիզայնով «էսկիմո» տեսակի դարդադակը: «Մեմբ ռուկա լավ հասկանում էինք, որ մեծ ռիսկ էր դարդադակի արդեն հագեցած, նույնիսկ գերհագեցած ռուկա մտնելը: Արդեն կային կայացած խոտը ընկերություններ՝ «Թամարան», «Շանթը» եւ մյուսները, մոտ 6-7 մեծ ու փոքր այլ ընկերություններ, որոնք լիովին տարադեսում էին ռուկային, ունեն իրենց ստատողին, եւ դե՛ս էլ է ստեմ, որ լավ էլ որակ ունեն», «Ազգի» հետ գրույցում սասց Ա. Հովհաննիսյանը, «հետեւաբար, մեր նպատակը մրցակցության մեջ մտնելը չէր ու մարաթամի համար դարդադակը»: Ուս նրա, մտախաղը եղել է արդյունավետ օգտագործել ռու-

կադե մի ֆանի բաղադրիչների (զլազուր, կակաոյի փոշի) ավելցուկը, որն առաջանում է ամռան ամիսներին ռուկադակի արագադրման մոտ 1,5-2 ամսով փակվելու դասճառով, մաե՛ այդ արագադրմանի փակվելու հետեւանով անգործ մնացած աշխատողների համար լրացուցիչ աշխատանք ադահովելը: Ներկայումս արագադրմանում աշխատում է 50 մարդ (ամբողջ «ԳԶ»-ում՝ 865): Արագադրության ծավալները ինչ են եւ, բնականաբար, առաջացել է դեֆիցիտ: Սակայն, այս տարի հնարավոր չէ ավելացնել հոտադակների արագադրականությունը, դա կմնա երող տարվան: Ի դեմ, ընկերությունը չի գնացել նոր հոտադակներ տեղադրելու ձեռնադարով, ի տարբերություն մյուսների, որոնցում տեխնոլոգիան գրեթե ստանդարտ է իտալական: Ընդհանրադես դարդադակի տեխնոլոգիան տարեցատի գնում է ավելի ցածր ինքնադեմով արագադրության, ինչն էլ ենթադրում է հումիի հնարավորինս «ժլատ» ֆանակի օգտագործում, օդի առավել դարունակություն դարդադակի մեջ: Դա լավ է ֆանակի տեսակետից, բայց վատ՝ որակի: Այդ իմաստով սովետական հոտադակները հումիի օգտագործման առումով ռուկա ավելի «ռուկալ» էին, միաժամանակ՝ ոչ այնքան արդյունավետ: Չնայած դրան, այսօր երկու տեսակի դարդադակները՝ «էսկիմոն» ու վաֆլե բաժակները վաճառվում են համարադասախանաբար 35, 50 դրամ գործարանային գներով: Հսկվում է, որ ռուկայի գինը չգերազանցի 60 դրամը, ինչն ամենացածրն է եղածների մեջ: Սկսվել է մաե 80 գրամանոցների արագադրություն, ինչը, բնականաբար, մի փոքր բանկ կլինի (100 դրամ): Ընկերության հիմնական մասնագետները եւս «հերից» են, մասնավորադես, նախկին «Չորրորդ գյուղի» կարի գործարանից, որոնք վերականգնել են խոհրդային դարդադակների բաղադրանքները:

րը եւս «հերից» են, մասնավորադես, նախկին «Չորրորդ գյուղի» կարի գործարանից, որոնք վերականգնել են խոհրդային դարդադակների բաղադրանքները: Հուլիսի 16-17-ը Լուս Անջելեսում (Գլենդեյլ) տեղի ունեցած «Էստոն-2001» ցուցահանդեսի հաջող արդյունքներից (որի մասին տեղեկացրել էր «Ազգը») կարելի է համարել հայկական ադրանքների նկատմամբ հետադրությունը (2 օրվա մեջ մոտ 3-4 հազ. այցելու), հասկադես տեղի դարդային ռեզանում, որոնց համար հայկական ադրանքներ ծաւակելը «նոտալի» է: Տարբեր մեծադակ ընկերությունների կողմից եղած 3-4 առաջարկներից ընտրվել է «Բրաջան» մեծադակի առեւտրի ընկերությունը, որը կդառնա «ԳԶ» դիսքրիբուտորն ԱՄՆ-ում: Սեդեմբերին ԱՄՆ կառավելն ֆաղրակներով բեռնված առաջին բեռնարկները: Ընդ ո-

րում, տեղի հայկական համայնում «Թամարան» ընկերությունը եւս ունի իր ներկայացուցչությունը: Խանութներում, օրինակ, «Ջոնս» սուտեռմարկետների գանցում, արդեն հաղորդությամբ վաճառվում են հայկական դարդադակ, սիգարետներ, «Ջեմուկ» եւ այլն: Պատճառը դարգ է, Արեւմուտե՛ս աշխճանաբար բեկվում է դեմի էկոլոգիադես մաբուր արագադրանք, ինչը հայկական ադրանքների դարագայում անվիճելի է: Ինչ վերաբերում է «ԳԶ»-ի արահանումներին ընդհանրադես, ադատեղի ռուկայում հաստատվելուց հետո մյուս փուլը դե՛ս է լինի արահիտ ռուկաներ դուրս գալը: Հայկական ֆաղրակներին առայժմ վաճառվում է Ռուսասանում, Կրասանում ու Իրանում, իսկ սեդեմբերի 15-ից ԱՄՆ-ում ու Կանադայում: Ա. Հովհաննիսյանը տեղեկացրեց, որ անցած 1,5

տարվա ընթացում ձեռնարկությունը դեպքույն է մուծել 1 մլն 866 հազ. դոլարի հարկ՝ բոլոր հարկատեսակների գծով: Ա. Հովհաննիսյանը դարգաբանեց մաե երկու կնճոտս հարց. - Անցյալ տարեվերջին տեղական կոնֆետերների բանկացումը բացասական արձագանք գտավ բնակչության ռեզանում: Հնարավոր է, որ այս տարի եւս դա կրկնվի: - Մեմբ արդեն սվել են բացատրությունը բանկացումը կադված եր հումի բանկացման հետ: Անցյալ տարի ռուկա մտնելու առաջին տարին էր, եւ հումով դարդադակ չէինք: Այս տարի ավելի դարդադակ ենք, եւ գներն հավանաբար մինչեւ տարեվերջ կմնան կայուն: - «ԳԶ»-ն համախ է ֆնադադակում ոչ հայադունչ անվանումներով արագադրանքների համար: Այդ մասին գրել էր մաե «Ազգը»: Նախատեսվում է անվանումների հայացում: - Նախ՝ ոռուսական անվանումները դարդանակավորված են 32-ի 17 տոկոս ոռուսական կողմով: Երկրորդ դե՛ս է հազվի առնել մաե մեր հիմնական սկզբունքը, վերականգնել անցյալի ոչ միայն որակը, ավանդները, այլեւ անվանումները, որոնք մեր ենթագիտակցության մեջ մասն են դեռ ոռուսական տարբերակներով: Եվ հետո, ռուկա անվանումներ, աշխճ «Խեցգետնի թաթ», կարծես չի հնչում: Այլ հարց է, որ որոշ անվանումներ կարելի է հայացնել եւ այդ ուղղությամբ աշխատելու ենք: Բացի այդ, արահանում ծավալների մեծացմանը զուգահեռ ռուկով կոնֆետերը կարագրվեն միաժամանակ տալեգու հայերեն, ոռուսերեն ու անգլերեն անվանումներով:

Լուսինյանները Լառուջֆուկոյում եւ Ֆրանսիայի հնագույն եկեղեցին

Նշանավոր «Լառուս» հանրագիտարանում գրված է, որ Ֆրանսիայի «Պուասու մարզից սերող Լուսինյանների իշխանական տոհմի ներկայացուցիչ Գի դը Լուսինյանը (1129-1194) 1186 թ. դարձավ Երուսաղեմի բազալիկի եւ 1192 թ. Կիրոսում հիմնեց Լուսինյանների գահատոհմը»։ Անվիճելի է Լուսինյանների դերը Կիլիկիայի հայկական բազալիկության զարգացման մեջ, որի վերջին միապետը 1374 թ. Լեւոն Ե Լուսինյանն էր։ Մակայն նվազ հայտնի է, որ Ֆրանսիական Լառուջֆուկո իշխանական տոհմը սերում է Լեզի-Նյեմ կամ Լուսինյան տոհմից եւ լուսինյանները Երուսաղեմի կառուցմանը ու կարգախոսը։ «Ֆրանս-Մունեի» հանդեսը տեղեկացնում է, որ Լառուջֆուկո տոհմի նախահայրը 11-րդ դարում աղյուսեց Զուկո դը Լառուջի բնակավայրում։ 15-րդ դարում աղյուսեց մեկ ուրիշ Զրանսուս դը Լառուջ միավորեց Լառուջ եւ Զուկո տոհմանունները եւ դարձավ Լառուջֆուկո իշխանական տոհմի վասալական հիմնադիրը։ Այսօր Լառուջֆուկո գերդասանը մոտ հարյուր ազգամուկ է։

Չնայած Հայաստանի հետ վաղեմի կապերի խզմանը, մի գաղտնի գույնգործը Լառուջֆուկո դղյակի 19-րդ դարի Ֆրանսուսյան 1950 թ. ամուսնացավ կալիֆորնիայի Ժաքուստի Զաքարյանի հետ, որից ամուսնալուծվեց 25 տարեկանը։ Այսօր նախկին դուստրիկն մեկուսի բնակվում է Անգուլեմից ոչ հեռու գեյմպոլ Լառուջֆուկո դղյակում։ Ճանաչողները եւ մեծավորները համար են մնում է «ժիկին դուստրիկ»։

Հայաստանի Ֆրանսիացի բազալիկներ եւ Ֆրանսիայի հայ դուստրիկները հայ-Ֆրանսիական դարավոր կապերն արտահայտել են նաեւ այլ ոլորտներում, մասնավորապես ճարտարապետության մեջ։ Օռլեանի մոտեցում է գեյմպոլ մոտ 500 բնակիչ ունեցող ժեյմպոլի դե Պրե գյուղը, որտեղ 806 թ. կառուցված եկեղեցին հնագույն է Ֆրանսիայում։ 843 թ. այնտեղ անցկացվեց եկեղեցական ժողով։ 864 թ. եկեղեցին հրկիզվեց, 1067 թ. վերածվեց մենաստանի, 1839 թ. դասվեց Պապական հուշարձանների քվին, 1868 թ. սկսվեցին վերականգնման աշխատանքները։ Եկեղեցու խճանկարները Ֆրանսիայում եզակի են համարվում։ Ֆրանսիայի հնագույն այս եկեղեցու ճարտարապետ Օդո լը Մետենը

հնագույն երկար ճանապարհին հանդիպել են երկու ազնվական կեցվածով գրողներ, որոնք իրենց կիրք ու զուլում բնավորությամբ զուլ են նման իրար։ Հազնված էին կոկիկ, միտ սափրված, խոսում էին մեղմ, երբեք դիմացինին չէին նսեմացնում ու իրենք էլ հարգված էին բոլորի կողմից։ Բանաստեղծ, դրամատուրգ Գուրգեն Բորյանն էր եւ երգիծաբան, դրամատուրգ Գրիգոր Տեր-Գրիգորյանը, որը գրական աշխատում հայտնի էր Գրիգ մեծնի կամուկով։

Ուրիշ զարգացած է, բայց խմբագրի հանդիպող, դիտարկություն ունի»։

Հանդիպողի խմբագրի։

- Բանաստեղծությունը կտաղաբարձի, ասաց Տեր-Գրիգորյանը։ - միայն ինձ անկեղծ ասա՛ մեր դասերնյաներից ո՛ւմ նախատիպն ես նկատում եմ։

Ես ասացի, որ սյուժեն վերցրել են ժողովրդական բանահյուսությունից եւ կոնկրետ որեւէ դասերնյայի նկատի չեմ ունեցել։

- Բանաստեղծությանը հեռուր զուլ է մնում մի դասերնյայի, բայց անուրը չեմ տալիս, զարուհակեց նա։

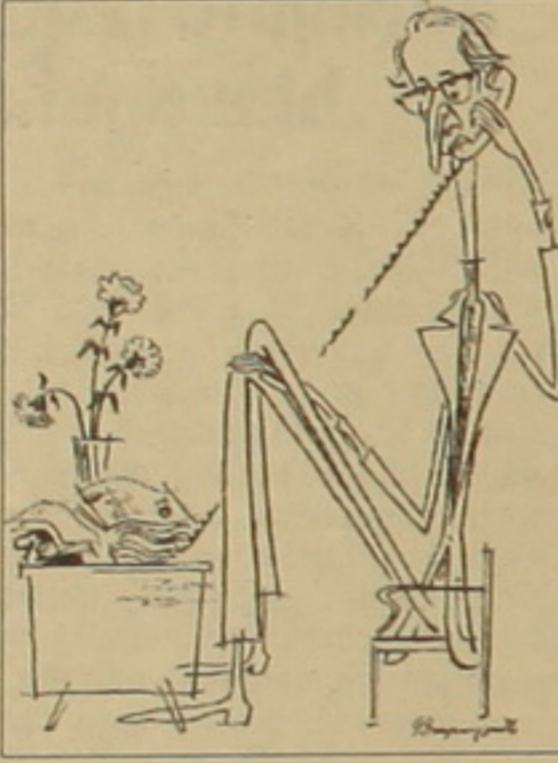
Մասնագիտությունը եւ գրեց 45 ուրիշ ի հոնորար։

Գրիգոր Տեր-Գրիգորյանը շնորհակալ եւ արտահայտեց իր շնորհակալությունը եւ արվեստի աշխատողների հանդեպ։ Չեկուցող Գրիգորն էր։ Նա սովորական ծառ չէր ասում, նա խոսքը համեմատեց իր սրտի, թեպետ արտահայտություններով, հուժկու առեւտրով եւ լավում էր համակ ուսուցողությամբ։ Իմ մեջ այդ գեղարվեստից տղավորվել է այս դիտարկությունը։

- Շատ սուրբեկեցիկ, մակերեսային բանաստեղծություններ են տղագր-

Տրաշայի մարդն ու նուրբ երգիծաբանը

Գրիգոր Արամյան իր մեջ լուսնային էր մանկավարժի կիրք վարկեցողությունը, բարությունը, որը կրկնադասակում էր ակնածամբը նա հանդիմ։

վում մանուկում, անտեղի գովեստներ են տալիս միմյանց։ Այդ նույնն է, թե ասեն Հրաչյա Ղափլանյանը ծանր ֆաշային է, 200 կգ ծանրություն է բարձրացնում։ Այս գովեստը դեռ չէր հասնում։ Ամենից ակնկալը Արամյանյանն է, ինքը դիմել է գրում, ինքը բեմադրում, ինքն էլ բանաստեղծություն։

1954 թ., երբ ստեղծվեց «Ոգնի» հանդեսը, նա առաջին խմբագիր Հրաչյա Քոչարը այնտեղի մի ճանաչում ու հեղինակություն շնորհեց նրան, որ դժվար էր դասերնյային, թե իրեն արժանի փոխարինող կլինի։

Գրիգոր Տեր-Գրիգորյանն այն համարձակ ու խիզախ անհասակաբանություն էր, որը ոչ միայն ժառանգեց հանդեսը խմբագրելու իրավունքը, այլ երկու տասնյակից ավելի տարիներ մեր կյանքը լցրեց ժողովով, հուժկու, սրամիտ անեկոնոմներով ու գվարթ ճանաչողությամբ։ Իր դիմելներում «Մեռնող Ֆլորա», «Ա՛խ, մեր վեր, մեր վեր», «Գարնան անձրեւ», «Չգուցացել, նա դեռ կա», «Առանց այլանդակի», Տեր-Գրիգորյանն առաջիններից էր, որ համարձակորեն կրակի սակ առավ կյանքի հողի կողմերը, երգիծանքի սուր գրչով թրախ դարձրեց մարդուն ստուգանող արտահայտություն։

Չեկուցում անընդհատ ուղեկցվում էր ծափերով։

Աշխատում էի «Սովետական Հայաստան» ամսագրում որդեգրված գրականության ու արվեստի, սիյուժեի բաժնի վարիչ, խմբագիր Շահեն Թաթևյանն էր։ Մի օր Թաթևյանն ասում է, որ «Ոգնու» խմբագիրն ուզում է տեսնել ինձ։ Մեկ ժամից ավելի Գրիգոր Տեր-Գրիգորյանը համոզվում էր ինձ, որ գնամ իր մոտ աշխատելու։

Չեկուցում անընդհատ ուղեկցվում էր ծափերով։

Աշխատում էի «Սովետական Հայաստան» ամսագրում որդեգրված գրականության ու արվեստի, սիյուժեի բաժնի վարիչ, խմբագիր Շահեն Թաթևյանն էր։ Մի օր Թաթևյանն ասում է, որ «Ոգնու» խմբագիրն ուզում է տեսնել ինձ։ Մեկ ժամից ավելի Գրիգոր Տեր-Գրիգորյանը համոզվում էր ինձ, որ գնամ իր մոտ աշխատելու։

Չեկուցում անընդհատ ուղեկցվում էր ծափերով։

Աշխատում էի «Սովետական Հայաստան» ամսագրում որդեգրված գրականության ու արվեստի, սիյուժեի բաժնի վարիչ, խմբագիր Շահեն Թաթևյանն էր։ Մի օր Թաթևյանն ասում է, որ «Ոգնու» խմբագիրն ուզում է տեսնել ինձ։ Մեկ ժամից ավելի Գրիգոր Տեր-Գրիգորյանը համոզվում էր ինձ, որ գնամ իր մոտ աշխատելու։

Չեկուցում անընդհատ ուղեկցվում էր ծափերով։

Աշխատում էի «Սովետական Հայաստան» ամսագրում որդեգրված գրականության ու արվեստի, սիյուժեի բաժնի վարիչ, խմբագիր Շահեն Թաթևյանն էր։ Մի օր Թաթևյանն ասում է, որ «Ոգնու» խմբագիրն ուզում է տեսնել ինձ։ Մեկ ժամից ավելի Գրիգոր Տեր-Գրիգորյանը համոզվում էր ինձ, որ գնամ իր մոտ աշխատելու։

Չեկուցում անընդհատ ուղեկցվում էր ծափերով։

Աշխատում էի «Սովետական Հայաստան» ամսագրում որդեգրված գրականության ու արվեստի, սիյուժեի բաժնի վարիչ, խմբագիր Շահեն Թաթևյանն էր։ Մի օր Թաթևյանն ասում է, որ «Ոգնու» խմբագիրն ուզում է տեսնել ինձ։ Մեկ ժամից ավելի Գրիգոր Տեր-Գրիգորյանը համոզվում էր ինձ, որ գնամ իր մոտ աշխատելու։

Չեկուցում անընդհատ ուղեկցվում էր ծափերով։

Աշխատում էի «Սովետական Հայաստան» ամսագրում որդեգրված գրականության ու արվեստի, սիյուժեի բաժնի վարիչ, խմբագիր Շահեն Թաթևյանն էր։ Մի օր Թաթևյանն ասում է, որ «Ոգնու» խմբագիրն ուզում է տեսնել ինձ։ Մեկ ժամից ավելի Գրիգոր Տեր-Գրիգորյանը համոզվում էր ինձ, որ գնամ իր մոտ աշխատելու։

Չեկուցում անընդհատ ուղեկցվում էր ծափերով։

Աշխատում էի «Սովետական Հայաստան» ամսագրում որդեգրված գրականության ու արվեստի, սիյուժեի բաժնի վարիչ, խմբագիր Շահեն Թաթևյանն էր։ Մի օր Թաթևյանն ասում է, որ «Ոգնու» խմբագիրն ուզում է տեսնել ինձ։ Մեկ ժամից ավելի Գրիգոր Տեր-Գրիգորյանը համոզվում էր ինձ, որ գնամ իր մոտ աշխատելու։

Չեկուցում անընդհատ ուղեկցվում էր ծափերով։

Աշխատում էի «Սովետական Հայաստան» ամսագրում որդեգրված գրականության ու արվեստի, սիյուժեի բաժնի վարիչ, խմբագիր Շահեն Թաթևյանն էր։ Մի օր Թաթևյանն ասում է, որ «Ոգնու» խմբագիրն ուզում է տեսնել ինձ։ Մեկ ժամից ավելի Գրիգոր Տեր-Գրիգորյանը համոզվում էր ինձ, որ գնամ իր մոտ աշխատելու։

Գ. Եղիազարյանի ցուցահանդեսը Վաշինգտոնում

Գեուրգ Եղիազարյանը ծնվել է 1963 թ. Գյումրիում, ավարտել է Փ. Թերլեմեյանի անվ. ուսումնարանը, 1985-86թթ. սովորել է Ս. Պետրոսյանի անվ. արվեստի կադրերում, իսկ 1987-1991 թթ.՝ Երեւանի գեղարվեստի ինստիտուտում։ 1994 թ. Հայաստանի նկարչների միության անդամ է։

Օգոստոսի 3-ին Վաշինգտոնի (Միացյալ Ռուստոնում) «Wentworth» հեղինակավոր մասկետառահուն կրթական կենտրոնի Գեուրգ Եղիազարյանի աշխատանքների արձեւում արդեն թվով 7-րդ անհասական ցուցահանդեսը։ 1992-ից նա աշխատանքները ցուցադրել են բազմաթիվ երկրներում՝ Բելուսում, Երուսաղեմում, Ամստերդամում, Բուսոնում (2 անգամ), Անտաղիայում, խմբակային Գյումրիում, Երեւանում, Մանկապետությունում, Սոսոկոյում, Լառուջֆուկոյում, Բուսոնում, Սոսոկոյում, Սոսոկոյում եւ այլուր, մի բան, որ 38-ամյա երեսասարդ նկարչի համար բավականին խոսուն ցուցահանդես է։

Արձեւում առաջին իսկ ցուցահանդեսից հետո Գեուրգ Եղիազարյանը

Բուսոնում կազմակերպած ցուցահանդեսն առանձնահատուկ հետաքրքրություն առաջացրեց մասնավորապես ամերիկյան արվեստասեր զբոսնորների մեջ։ 35 մասկետառահանդեսի լայն ցանցից բաղկացած Վաշինգտոնի «Wentworth» արվեստի խոսուն կոորդացիան նրան համագործակցության առաջարկություն արեց, եւ 1999 թ. այնտեղ բացված ցուցահանդեսն ունեցավ բավական մեծ հաջողություն։

Արձեւում բազմիցս հանդես եկած նկարչը զարմանալիորեն մինչ այսօր Երեւանում չի բացել իր աշխատանքների անհասական ցուցահանդեսը, որի անհրաժեշտությունն ինքը նկարչը, անդամանորեն զգում է, եւ բարձր գնահատելով տեղի արվեստասեր հասարակայնության կարծիքը, լքորեն ու դասասխանակությամբ է դաստիարակում Երեւանում բացվելի ցուցահանդեսին։

Առաջիկայում «Ազգը» կանոնադրաբան Գեուրգ Եղիազարյանի «Wentworth»-յան ցուցահանդեսին ավելի հանգամանորեն։

«Ոչ միայն հացի»

Թանգարանները խանգարո՞ւմ են բնակչության անդորրը

Հաճախ ենք սիրում կրկնել, որ ժողովրդավարության անհրաժեշտ է անդեմ հազարամյա մեր ընթացքի և գոյատևման համար դարձնել մեր եկեղեցուն, մշակույթին, լեզվին: Հիօրոգության անցյալից մեզ ավանդված հոգեւոր-մշակութային արժեքների համար եթե ունենի հոյաբանություն, ապա ունենի նաեւ մեր ժառանգածը ոչ միայն ժողովրդային, այլեւ հայրենասեր գիտելու: Եվ եթե այսօր սոցիալական վիճակը մարդկանց սնանկացրել է մտքի վայրկյան, որ հոգեւոր արժեքները ժամանակը մեզ գրեթե չունեն, ապա չի նշանակում, թե անցյալը ենթադրյալ, որ առանց «հացի որոնումներում» դադարելու են հիօբել այն անցյալը, երբ մեր դաստիարակության անհրաժեշտ օրերն անգամ ի գին զոհողությունների փրկվել են ծեղազիւ մասշտաբներ, գրեթե նկատելի սերունդներն ի լուրջ անգամ ի գին մնալուն արժեքները:

Մյուս էլ այս հողի վրա բարունակվում է կառուցողական, ստեղծարար կյանք, բացվում են նաեւ մշակութային օջախներ, ստեղծվում են արվեստի գործեր:

Երեւանի արդի արվեստի թանգարանը միակը է առաջինը նախկին ԽՍՀՄ սահմանում և սոցիալիստական երկրներում, գործում է 1972 թ.: Տոնախմբար գաղափարախոսության դասընթացներում նման թանգարանի ստեղծումն ու դաստիարակումը դժվարագույն ընթացք ու համառոտ դասընթաց էր ներառում: Այդ դասընթացը ճանապարհով անցավ սաղանդակի նկարչների մի ամբողջ սերունդ՝ Կրույր Գալստյան, Մինաս Ավետիսյան, Ասոս Հովհաննիսյան, Մարտին Պետրոսյան, Էլիբեկյան Եղբայրներ: Հաջորդ սարի լրանում է թանգարանի հիմնադրման 30 տարին: «Ես զանազանությամբ ուզում եմ մեր թանգարանի 30-ամյակը դիմավորել նոր շունչով, կազմել կամ առանձնացնել ինչ-որ բան: Ուզում եմ հայտարարել, որ ես Հեռուի Իգիթյանս, ոչ մի սեփականություն բացի բնակարանից չունեմ և ավելին չեմ էլ ուզում ունենալ: Ես այդքան ժամանակ չունեմ, որ սեփականություն ստեղծեմ, ուզում եմ իմ խնդիրը բարեկամներ, ի մի բերեմ արածս և սարիներով ստեղծածս հանձնեմ մի լուրջ մարդու ու հանգիստ հեռա-

ման... իմ ֆունկցիան կատարած», ասում է գեղագիտության ազգային կենտրոնի, մանկական թանգարանի և արդի արվեստի թանգարանի հիմնադիր Տեոֆիլ Իգիթյանը:

1985 թ. կառուցվեց թանգարանի նոր մասնաշենքը (Մաշտոցի 7ա): Այն որդես շինություն անհամար էր ու անկասար էր լիարժեքներն չկարողացավ ծառայել նրան: 1997 թ. ֆաղափարածարանի հետ համաձայնությամբ որոշվեց վերոհիշյալ կառույցը փոխանակել նոր մասնաշենքով նախատեսված թանգարանի դիմաց: Սակայն ֆաղափարածարանի «Հայ արտ» մշակութային կենտրոնին սրամտորեն «կոր» մասնաշենքերի փոխարեն թանգարանի խոստացված նոր

փաստորեն այդ թանգարանը իրականություն է փորձում դառնալ 30 տարի անց: Կառույցի համար անհրաժեշտ գումարի, ծախսարժեքի, շինարարների («Շեն» կոնցեռն) առկայությամբ, ֆաղափարածարանի թանգարանի (ֆաղափարած, գլխավոր ծախսարժեք, թաղաթիվ) համաձայնությամբ սակայն, առայժմ շինարարական աշխատանքները չեն սկսվում: Ի՞նչն է խանգարում: 70-ականներին, երբ ազատ մտքի յուրաքանչյուր նախաձեռնություն դասադասված էր թանգարանի բյուրոկրատական մեթոդի կողմից (Կենտրոն, ՊԱԿ, ԵԳՆ, մշակույթի նախարարություն, նկարչների միություն) աննախադեմ հաջողությամբ մոդեռն արվեստի դրոշմավարները իրականացնում էին:

Պատճառը: Ուստի և չեսաղեմի գեղարվեստի ծախսարժեքային հեռավորությունը (ամենայն հավանականությամբ կանաչադաշտի սահմանում), աղաքա կառուցող, որ հավանում է բավարարել ժամանակակից թանգարանի թանգարանը (երկու ցուցասրահ, գրադարան, լաբորատորիաներ), մասնավոր ու ոչինչ միանշանակորեն չի ընկալվում: Եթե սա ուրախալի նորից է հասարակության այն շերտի համար, ով դեռ աղքատ է «ոչ միայն հացի, այլ նաեւ բանի», ապա միանգամայն անընդունելի է բնակչության մի այլ հասվածի համար, ով կարծում է, թե «ես սոված ժողովրդին ինչի» է թե՛ս թանգարանը, ո՞վ է թանգարան գնում: (Զմուռնալով, իհարկե, օտար հյուրերի մոտ «դարձնել» թանգարանը կառույցի վայրերով, հայազգի նշանավոր մարդկանցով): Նման մտայնությամբ՝ երեւանի ֆաղափարած Արեւիկա Երզրայանին, «Կենտրոն» համայնքի թիվ 11 ընտրատարածի թանգարանի վայրերով, հայազգի նշանավոր մարդկանցով: Նման մտայնությամբ՝ երեւանի ֆաղափարած Արեւիկա Երզրայանին և այլոց ուղղած Մաշտոցի 7 շենքի մի խումբ բնակիչների (սա նաև ստորադասում) դիմում-բողոքներում ըստ էության հիմնավոր փաստարկներ չկան: Հիմնականում նրանք անհանգստացած են շենքի դիմացի կանաչադաշտի սահմանի ոչնչացմանը, որն իր գոյատևելի է հանգստանալի է իրենց համար: (Շենքն ունի հարմարավետ և ընդարձակ բակ): Իրականում այժմ այդ կանաչ սահման «այժի է ընկնում» բուսականության խիստ սակավությամբ և բարձրորդի վիճակով, անխնամ ու անբարեկարգ աղբակույտների, լողիկի վնասված սեղանների և այլ ծակոց առասուրջով: (Օղի մարտիկները մտադրաբար ընկնում են ծակոցներում և անհանգստացնում իրենց զանազան զանգուշակող մեթոդներով):

մասնաշենքը չկառուցվեց: Երեւանի նախկին ֆաղափարած Արեւիկա Երզրայանի 2000 թ. օգոստոսի 2-ի թիվ 944 որոշումով վերոհիշյալ սահմանը (1000 մ) սրամտորով է միայն թանգարանի աղաքա մասնաշենքի կառուցման համար: Գործող թանգարանի բարձրությամբ և զուգահեռ ու նրանից 10 մ հեռավորությամբ մշակութային աղաքա կառույցը չի խախտում կամ օջախում ֆաղափարածարանի կամ բարեկեցության նորմերն ու օրենքները: Շենքի ծախսարժեքն Արմեն Զարյանի նախագծով շենքի հատուկ խորում է կառուցվել դիմացի սահմանը թողնելով թանգարանին,

նույնպես դարձավ շենքի մեծ Երեւանի այդ սահմանի ֆաղափարած Գրիգոր Հասարթյանի բարի կամփ: (Ի դեպ, նա արձանը իրեն լավագույն ֆաղափարածի սիմբոլ, նախատեսված է կառուցել աղաքա թանգարանի առաջ): Այսօր թանգարանի արգելիչ մեխանիզմները (սկյալ դեղմուն) բացակայում են, և երբադրելի է, որ մայրաքաղաքի կենտրոնում նոր մշակութային օջախի հայտնվելը ողջունելի կլինի և ուրախությամբ կընդունվի բնակչության կողմից: Սակայն կյանքի սրամտաբանությամբ՝ ներհակություն-դասարան անհնար անխոստացվել է խանգարող ուրեւ ուժի

բողոք-մամուլում նվաճված վարձակալությամբ «Konica»-ին սրված սահմանը 1997-ից թանգարան է «Հայ արտ» կենտրոնին, իսկ շենքի նկուղը (որը սկզբից եւթ ծառայել է իրեն ցուցասրահ) փորվել է ֆաղափարածարանի թուլացվածությամբ, համադասարան մասնագետների

միջոցով, շենքի կցակառույցը ևս կառուցվել է Կենտրոն համայնքի ծախսարժեքի հսկողությամբ, գլխավոր ծախսարժեքային վարչության հաստատված նախագծի հիման վրա:

Բնակիչների թանգարանությունները (մեր գոյացի ընթացքում) հաճախ անհիմն էին ու գարնանալի «որտեղ է Իգիթյանը, երբ այդ հողերն իրենց դաստիարակ են թանգարանում», չկանությամբ «Իգիթյանը թող բավարարվի իր ունեցածով (նկատելով, որ անհարկաբար թանգարան սեփականություն է), ցուցահանդեսը Արմեն-13-ում կազմակերպել, կամ շենքը հրատարակի թանգարանի հետեւում կառուցի, այնտեղ բնակիչ չկա, ոչ մեկին չի խանգարի», և այն թեմախաղաղությամբ, թե թանգարանի փոխարեն կհայտնվի մի նոր գլխավոր, թանգարանի վերջնամասում մի ֆունկցիոնալ առաջ վարձակալության սկզբնական «Բնագոյի» նմանությամբ (որն, ի դեպ, եթե խանգարել է բնակչության հանգիստը, բայց և իր միջոցներով վերանորոգել է վարձակալած սահմանը և կարգավորել կոյուղու ջրերից հակասանհարական վիճակում գտնվող նկուղը): Բնակիչներից ոմանց էլ առաջարկում էին, ասեմք, գործող թանգարանն օգտագործել շենքի երեսներին համար, իսկ դիմացի սահմանը ստեղծել սոսիակազմային անկյուն կնուն, կարաններով, կամ էլ թողնել ինչպես կա, կկանաչադաշտ, եթե ջուր լինի, վստահ, որ բանգարանից կամ խաղողի այգիների չի վերածվի:

Անուշտ, սոցիալական լարված կյանք է մարդկանց դարձել դուրազագիտ ու կասկածամիտ: Բայց սրվել է միայն առանց մտածողության, տարբեր սալ եսակենտրոնացումի վստահի:

Մեր «հոգեզուրկ» ժամանակներում իրադրությունը չէր ավանավոր, ազնիվ, ուժեղ և գործնական մարդկանց կարիքը, և հրամայականի դեպ կանաչ սահմանների դաստիարակ հանգույն անհրաժեշտ է դառնում մարդկանց հոգիներում սերմանել-վերածնությունը մտացվող վստահությունն ու հավաստ գիտակցված և արժեք:

ՄԵՆԱՅԱ ԲԱՎԱՅԱՆ

Արցախյան մամուլի շեսություն

«Ազգ Արցախ», «Ապարաւ», «Մարտիկ», «Տայրենիք»

Արցախյան մամուլը դաստիարակություն կարող են բաժանել երեք օջախի՝ միջխորհրդային, խորհրդային և հետխորհրդային: Անդրկովկասի հայ մշակութային կենտրոններից Շուշին իրավամբ համարվում է հայկական թանգարանի մամուլի «դարբնոցը»:

Մինչև 1923 թ., երբ ձեռնարկվեց Լեռնային Ղարաբաղի Ինքնավար Մարզը (ԼԳԻՄ), ըստ էության հայկական Արցախի Արքեպիսկոպոսական կենտրոնը սրվեց իրավական հիմք, Շուշիում հրատարակվել են 21 ամսում թերթ և հանդես, որից 19-ը՝ հայերեն, 2-ը՝ օտարերեն: 1828 թ. Շուշիում հիմնադրվեց «Պարաւ», ինչը դարձավ հող ստեղծեց թանգարանի մամուլի հրատարակման համար: Արցախյան առաջին թանգարանը 1874 թ. լույս տեսած «Հայկական աշխարհ» էր: Աղաքային հրատարակվեցին «Ընդ խոսնակը», «Գործ» հանդեսը, «Ազգագրական հանդեսը», «Ղարաբաղ» եռօրյան, օտարաշառ «Շուշինսկի լիսնակ» շաբաթաթերթը, «Շուշինսկի ժիզն»-ը, այլ թերթեր, հանդեսներ:

Եթե միջխորհրդային օջախում Արցախում չկար թուրքալեզու և ոչ մի թանգարան, ապա խորհրդային օջախում լույս տեսած առաջին

երկու թանգարանները՝ «Ջավան ախնիչին» (Երիտասարդ հողագործ) և «Ղարաբաղ էրինչիսին» (Ղարաբաղի հողագործ) արքեպիսկոպոսական էին: ԼԳԻՄ-ում լույս տեսող հիմնական թերթերը երկուսն էին՝ «Խորհրդային Ղարաբաղ» և «Սովետսկի Կարաբախը» (օտարերեն): «Խորհրդային Ղարաբաղը» լույս է տեսել 1923 թ., սկզբում՝ «Ղարաբաղի գեղուկ», ապա «Խորհրդային Ղարաբաղ», «Սովետական Ղարաբաղ», կրկին «Խորհրդային Ղարաբաղ» անուններով:

Արցախի 1991 թ. անկախության հռչակումով և ԼԳԻ-ի հաստատումով անկախություն ձեռք բերեց նաեւ արցախյան մամուլը: Այսօր ԼԳԻ-ում լույս տեսող առաջատար թանգարանները չորսն են՝ «Ազգ Արցախ», «Աղաքա», «Մարտիկ», «Հայրենիք»:

ԼԳԻ Ազգային ժողովի և կառավարության թանգարանները «Ազգ Արցախը» լույս է տեսնում շաբաթը երեք անգամ, ունի բարձրակարգ հավելված՝ օտարերեն թարգմանվող: Պատկերային լրատվությունից զատ, որը տեղ է գտնում թերթի առաջին և երկրորդ էջերում, «Ազգ Արցախում» կարելի է կարգաւ չափազանց հետաքրքիր և ուշագրավ հրատարակումներ, վերլուծական հոդվածներ: Թերթն ունի մի ֆունկցիոնալ խորհրդային զինուժ, միջավայր, իրավական, մայրաքաղաք, մշակույթ, եվրո (կանաչ հիմնահարցեր) և այլն: «Ազգ Արցախ» համարներում հանդիպեցի հայաստանյան մամուլում ոչ անհայտ հեղինակների վերլուծականների՝ Ալեքսանդր Գրիգորյան, Ալեքսանդր Մանասյան, Ջորի Բալայան: Խմբագիրը Հայկազն Ղահրիյանն է:

«Հայրենիք» շաբաթաթերթը «ժողովրդավարական Արցախ» միություն (ԺԱՄ) թանգարաններ է: Այստեղ է հրատարակվել վերջերս, լույս է տեսել հասարակական-ֆաղափարական շաբաթաթերթի երկու համար: Առաջին համարում «Ոչ թե խոստումներ տալու, այլ գործելու ժամանակ է» վերնագրով հարցազրույցում ԺԱՄ կենտրոնական խորհրդի համակարգող Ասոս Գուլյանը ներկայացնում է ԼԳԻ թանգարանության կայացման գործում իրենց առջին ծառայած խնդիրներն ու ծագումը, ներհարակալական կյանքի սարքերը, ներհարակալական կյանքի սարքերը, որոնք, ըստ Գուլյանի, հրատարակում են թանգարանը: «Հայրենիք» լույս ընծայման նախապայմանը թանգարանը ընթերցողին ներկայացնել

ԺԱՄ-ի որդեգրած ֆաղափարականությունը, նախապատասխան սեղանների 5-ից կայանալիք սեղանական ինֆանտալազման մարմինների ընտրություններին:

«Աղաքա» երկշաբաթաթերթը ՀՀԻ Արցախի կենտրոնական կոմիտեի թանգարաններ է, արտադրություն է դաճակողության տեսակետները երկրի արտաքին ֆաղափարական, ներքին կացության, ներհարակալական զարգացումների, տեսությունների, այլ հրատարակումների հանդիպումներ: Թուրքալեզու համարում ունի մեկ երիտասարդական էջ, խմբագրական, գաղափարական առանձին էջ, որտեղ «Մեկ դեմք, մեկ դեմք» խորհրդի սակ կարելի է ծանոթանալ դաճակողական երեւելի գործիչների կյանքին և կուսակցական գործունեությանը: Ուշագրավ են առաջին և վերջին էջերում թարգարար մեջբերումները նշանավոր մարդկանց մեջբերումներ, ինչպես «Կաս թանգարան գործիչներն ընտրվում են փնտրվող չմասնակցող լավ ֆաղափարների կողմից», «Երբ խելոք երգ կեսամբում է, վնաս է, բայց երբ գովում է հիմարը, ավելի վնաս է»: Անկեղծորեն թիտի խոստովանեմ, որ «Աղաքա» մյուսների բազմազանությամբ, հոգվածների

և վերլուծականների լրջությամբ չի զիջում երեւանում լույս տեսող «Երկիր» և «Հայոց աշխարհ» օրաթերթերին:

«Մարտիկ» շաբաթաթերթը ԼԳԻ թանգարանության բանակի թանգարաններն է, Արցախում լույս տեսող թանգարանների բարձր ունի առանձին տպագրակը (2.000 օրինակ), անհատական է (40 դրամ), խմբագիրը Մարտիկ Պետրոսյանն է: Ուշագրավ են «Ազգամարտիկ օրագիր», «Եվիզներ արցախյան թանգարանից» խորհրդի սակ տպագրող հուշեր: ԼԳԻ թանգարանության նախարար Սեյրան Օհանյանը հայրենիքի համար նախատեսվածների և անհետ կորած ազգամարտիկների հիշատակի օրվա կառուցողությամբ ասում է. «Մենք անուն առ անուն հիշում ենք թուրքալեզու, ովքեր հանուն Արցախի ազատության, սահմանների թանգարանության, թանգարանության կայացման և ամրապնդման չխնայեցին մարդուն շունչով ամենաթանկ թանգարանը իրենց երիտասարդ կյանքը: Հավաստված ստատուս են մեր անհետ կորած հայրենակիցների վերադարձին, մեկ առ մեկ հիշում նրանց դաստիարակումն ու գործը»:

Թ. Տ.

